

GORENJEČ.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. «GORENJEČ» stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravništvu.

Nazaj v cerkev!

I.

Ko so izdali Vatikanu pod prejšnjim papežem ali bolje pod njegovim tajnikom Rampolo katoliškim duhovnikom ukaz: «Ven iz zakristije!», niso mislili in niti od daleč slutili, kakšne slabe posledice bode rodil in koliko bo škodoval ta ukaz ravno katoliški cerkvi. Res je sicer, da so se v zadnjem času tuintam zgronile velike trume različnega pohlepnega in nevednega ljudstva okrog bojevitih in vročekrvnih «božjih namestnikov», ali kdor vsaj iz katekizma pozna nauke katoliške cerkve ter iz raznih evangelijev in drugih cerkvenih popisov Kristusovo življenje in je še toliko pošten in dostojen človek, da se ne sramuje ali ne boji povedati resnice o svojem spoznanju, tisti mora reči, da ravno te novodobne katoliške bojne trume s svojimi nekrščanskimi dejanji katoliški cerkvi ne bodo pomnožile ugleda!

Dovolj je že znano in zato nimamo namena tu podrobneje popisovati, kaj vse si drznejo počenjati in uganjati oni politični in k vsemu slabemu nagnjeni duhovniki, ki so si zgoraj omenjeni vatikanski ukaz razložili ali raztolmačili tako, kakor je prijalo njim ter planili iz cerkve, zakristije, župnišča in kapelanije med svojo plaho čredo, to je med uboga nerazsodno verno ljudstvo, ne kakor dobri pastirji, ampak kakor — lačni volkovi! Mnogi izmed njih so popolnoma pozabili na vzvišenost in svetost svojega poklica in si v posvetnostih umazali svoje roke, svoje dobro ime in s tem izpodkopali pri razumnejših kristijanah vero in ugled katoliške cerkve.

Pregovor veli: «Čevljar naj ostane pri svojem kopitu!» To se pravi: Vsak človek naj se drži in naj izvršuje opravila tistega stanu, za katerega se je izučil in za katerega je namenjen. In to je tudi edino pravo, pravično in pošteno!

Toda, koliko pa je dandanes posebno na Kranjskem dobrih in pravih duhovnikov, ki žive le svojemu poklicu in se ne vmešavajo v politiko!? Njih «višji pastir» Bonaventura poskrbi, da se že v semenišču ali lemenatu mladim duhovniškim gojencem ne vcepi v srce ljubezen

in sočutje do ubovega slovenskega naroda, marveč da se ista srca zastrupe s konsumarskimi in hranilniškimi spekulacijami ter z drugimi različnimi kramarskimi vednostmi. Starejšim duhovnikom, ki niso bili deležni take šole v semenišču pod prejšnjimi škofi, pa sedanji škof neutrudljivo pošilja pastirske liste in navodila, v katerih jim svetuje in tudi naravnost ukazuje, kako imajo goniti ljudstvo na volišča v umazano borbo za slaboglasne katoliške kandidate, ki postanejo kot poslanci — ljudske pijavke, kako imajo one vernike, pri katerih čutijo kaj denarja, celo na smrtni postelji ožemati in odirati brez ozira na njih potrebne otroke in revne sorodnike i. t. d. Glavno ulogo pri vsem tem pa igra škofov list «Slovenec», v katerega pišejo poleg političnih duhovnikov tudi razni posvetni katoliški spekulanti in dannadan z najdrznejšimi ter najpodlejšimi lažmi begajo in sleparijo naše nevedno ter zaslepljeno priprosto ljudstvo.

Ker je denar jako zapeljiva stvar in ne more nihče vedeti, koliko ga ta in oni duhovnik iztisne iz ljudstva po raznih bratovščinah, konsumnih društvih, posojilnicah in oporokah, koliko ga dá potrebežu škofu za njegove nesrečne zavode in koliko ga sam vtakne v svojo malho in nadalje, ker se dá v družbi mladih in neizkušenih «devic» prav prijetno živeti, ni čudno, da se zdaj na Kranjskem že težko dobi duhovnik, kateri bi ne hujskal in agitiral pri volitvah seveda po ukazu našega škofa. Ako pa ima kateri starejši kranjski duhovnik vendar še toliko vesti in ljubezni do svojega naroda, da ne zagovarja škofovih posvetnih ukazov, tisti zastonj upa in prosi za kako boljše faro in preganja se ga kakor kakega nevernika in očitnega grešnika!

Škofa Bonaventura brez dvoma čaka težak odgovor za vse, kar v sedanjih časih počenjajo njegovi politični duhovniki in njih posvetni pajdaši med slovenskim ljudstvom. Čudno se nam le zdi, da nič ne pomisli, da je dežela, katera se tako neusmiljeno in brezvestno odama in opustoša z njegovimi pomočniki, njegova mila domovina in ne «turska drajna»! Ali je Kristus tako učil in delal?

Škof se morda izgovarja in sklicuje na vatikanski ukaz: «Ven iz zakristije!» Ali ta izgovor je jalov! Kateri pošten in vesten človek pri zdravi pameti bi vendar mogel ta ukaz tako raztolmačiti kakor so ga njemu raztolmačili njegovi maloverni spekulanti svetovalci? Ako pa si ga je raztolmačil sam, je to zanj toliko žalostnejše in značilnejše!

Iz popisanega katoliškega delovanja našega škofa Bonaventure bi sledila tale logična posledica: Ako smejo katoliški politični duhovniki izvrševati opravila vsakršnih posvetnih stanov, pri tem pa nevedno ljudstvo še nesramno slepariti in odirati, potem pa naj ljudje posvetnih stanov napovedo konkurenčni boj političnemu duhovniškemu stanu! Enaka pravica za vse! Ali bi ne bilo to pravično in pošteno?

Kaj poreče k temu čudnemu nasvetu naš «premi-
lostni knez in škof», ki odlikuje in hvali le tiste duhov-
nike, ki so zakopani od jutra do mraka v take posvetnosti,
katere bi morali kot božji namestniki pustiti popolnoma
pri miru, izpolnjevanje njihovih stanovskih dolžnosti pa
bi jim morala biti prva in sveta dolžnost? Ako poreče,
da nima nič proti taki konkurenci, ponehal bo takoj vsak
boj proti njemu in njegovi s svetinjami ter rožnimi venci
okinčani vojski, in vsak liberalec bo moral priznati, da
je vreden zagovornik splošne in enake volilne pravice;
ako se pa v sveti jezi raztogoti nad našo predrznostjo in
nam začne dokazovati, da nimajo posvetnjaki nikake pra-
vice vtikati se v cerkvene in verske zadeve, tedaj naj se
spomni nauka, ki je še bolj svet in zveličaven, kakor nje-
govo katoliško delovanje, in se glasi: «Česar ne želiš sebi,
tega ne stori drugim!»

Nato pa naj premisli tudi naslednjo priliko ali pri-
mero: Kaj bi se reklo o posvetnem sodniku in kaj bi se
zgodilo z njim, ako bi imel poleg svoje sodnijske službe
tudi prodajalnico in posojilnico ter bi pri vsaki sodnijski

PODLISTEK.

Žreb naj odloči!

Osnovna slika z macedonskega bojišča.

Dalje.

III.

Dobrilkina rojstna vas stoji v lepem in prijaznem
kraju sredi prostrane poljske ravnine v bližini podnožja
strmega gorovja. Hiša, v kateri je doma Dobrilka, bila
je trdno zidana enonadstropna stavba, stoječa ob pro-
stornem trgu sredi vasi, zdaj pa je ta hiša najbrž že
razrušena po Turkih. Na drugi strani vaškega trga je
cerkev in župni dvorec, pred cerkvijo pa stoji veliko in
košato drevo.

V to vas se je v zadnjih letih vrnilo in naselilo s
krivično pomočjo turških oblastnij mnogo Turkov. Zato
so imeli odslej vaščani bolgarske narodnosti pred četami
turških vojakov, ki so tam okrog preganjali bolgarske
vstaše, več miru kakor sosedne, popolnoma bolgarske
vasi, in se jim zlasti požiga od turške roke ni bilo bati,
ker bi zgorele z bolgarskimi kočami tudi turške.

Eno uro hoda proč, tam pod gorami so bile že vse
vasi na dolgo in široko le pepel in razvalina, in bolgarsko
prebivalstvo je razun onega, ki je še pravi čas zbežal v
gore k vstašem, požela kruta turška smrt.

Nekega dne dopoldne se je tam zopet kadilo in
puške so zamolklo presketale ter odmevale od skalnatih
sten skozi več ur. Proti poldnevu pa so začele goreti v
dolgi vrsti tam blizu stoječe še nerazdejane bolgarske vasi.

Strah in obup sta navdala vse, ki so iz daljave
gledali ta grozni prizor, in niso vedeli, kaj bi začeli, ali
bi hiteli na pomoč preganjenim bratom, ali bi se pri-
pravili za obrambo svojih vasi in svojih družin za slučaj,
da bo sovražnik še dalje požigal in moril. Ta strah pa
se jim je še povečal, ko zagledajo tam pred gorečimi
vasmi teman oblak ljudi, ki se hitro premikajo od tam

obravnavi nagovarjal in silil ljudi, da bi kupovali blago
le v njegovi prodajalnici ter izposojali si in nalagali denar
le v njegovi posojilnici in bi tistim, ki bi ubogali njega,
kramarskega sodnika, samovoljno brez ozira na pravico
naklonil zmago pravnih in tožb onim, ki bi se, zanašajoč se
na pristranost in dolžnost sodnika, ne hoteli ukloniti nje-
govi nepošteni zlorabi službene moči, pa bi prisodil izgube
istih in kazni?! Ali ne delajo tako tudi naši politični du-
hovniki, ki imajo svoje konsume, svoje posojilnice, svoje
tiskarne, svoje časopise i. t. d., ter zlorabljujejo svojo službo
na ta način, da agitirajo na prižnici in v spovednici za
svoje posvetno blago, ki je največkrat mnogo slabše
kakor židovsko, ter odrekajo odvezo in svete zakramente
onim, ki si privoščijo boljšega in poštenjega blaga od
druge dostojnejše strani!

Kar bi zaslužil posvetni sodnik za tako pristransko
in krivično postopanje v službi, to v toliko višji meri za-
služijo naši politični duhovniki! Zakaj se jim torej še pri-
zanaša in gleda nanje skozi prste?

Vsak razsoden in pravicoljuben človek mora ostro
obsoditi njih grdo zlorabo duhovniške službe v umazane
posvetne namene. Zato jo je obsodilo tudi slovensko raz-
umnštvo ter prišlo do zaključka, da sedaj naši duhov-
niki rabijo vero le za svoja samopašna kupčijska in me-
šetarska stremljenja med nevednim ljudstvom, sami pa
nimajo v srcih nobene vere. Tudi naš Bonaventura bi
bil že lahko prišel do tega spoznanja. Ali, ker bi potem
moral sebi in svojim političnim duhovnikom glasno za-

semkaj čez polje vseprek, kakor da bi jih gnal pred
seboj hudourni piš. Opazovalci te hiteče človeške trume
so najprej mislili, da se jim bliža krdelo sovražnih turških
vojakov, ali kmalu so se prepričali, da so to le ubogi
bolgarski beguni iz zažganih vasi.

Dobri bolgarski vaščani so s tužnoprijaznimi obrazi
sprejeli nesrečne pribežnike v svoje hiše in s trepetajočimi
srci poslušali njih žalostna poročila o zadnjih pretresujočih
dogodkih v njihovih ljubih domačih vaseh, ki bodo zdaj
skoro uničene in opustošene kakor že mnogo drugih. O
vsem tem se je izvedelo iz ust obupanih pribežnikov to-le:

Turški vojaki so imeli popoldne tam po gorskih ro-
bovih hud in vroč boj z vstaši, ki so hrabro potolkli lepo
število svojih zasledovalcev in preganjalcev, med njimi
tudi več voditeljev in konečno pognali v beg še ostale
napadajoče in ustavljajoče se Turčine. Ker se pa ti po
svojem strahovitem in sramotnem porazu niso mogli ma-
ščevati nad svojimi zmaganci, planili so kakor besni nad
mirne bližnje bolgarske vasi, da se tam znosijo vsaj nad
sorodniki in rojaki vstašev. Ljuto klanje in mučenje se
je začelo vsekrižem po vaseh in obenem se je posvetilo
več hiš naenkrat v vsaki vasi. Kdor je mogel, je ubežal,
kdor pa ni mogel, je žalostno končal svoje življenje v pla-
menu ali pod orožjem zdvijanih turških vojakov.

Vest o tem se je hitro raznesla krog po vasi tudi
med turške sovaščane in prikrito veselje se je vsem za-
žarelo na obrazih. Tupatam so se začeli zbirati v gručice
in se važno pogovarjali; čez nekaj časa pa jih je pet od-
šlo ven iz vasi in so se urno napotili proti onim gorečim
vasem, odkoder so ravnokar prinesli bolgarski pribežniki
tako grozne novice. In kdo ve, s kakimi nameni so se
ti Turčini podali tja? Morda hočejo skrivaj pripeljati
besne turške vojake tudi v to vas, da bi jim tu iztrebili
bolgarske sovaščane in z njimi vred pomorili še ostale
priče zadnjih turško-vojaških grozovitosti. Dalje . . .

klicali: «Na nepravi poti smo, zato rej vsi nazaj v cerkev in zakristijo!», je slep in gluh za vse opomine, dobrohotne nasvete in žive ukaze ter vedno s hitrejšimi koraki stopa dalje in dalje.

Mestna hranilnica v Kranju.

V predzadnji številki našega lista smo poročali, da je občinski odbor Kranjski v svoji seji dne 24. marca t. l. potrdil računski zaključek in bilanco mestne hranilnice v Kranju za leto 1903 kot enajsto upravno dobo.

Dasiravno preteklo leto ni bilo za mestno hranilnico posebno ugodno, vendar je dosegla v tem letu **skupnega čistega dobička 23 601 K 57 vin.** O t te skupne svote odpade **na čisti dobiček pri upravnem imetju 19.765 K 73 vin., na čisti dobiček pri rezervnih skladih pa ostane 3835 K 84 vinarjev.**

Z ozirom na obstoječe denarne razmere, vsled katerih je bil denar v letu 1903 v tekočem računu pri raznih zanesljivih in varnih denarnih zavodih naložen na manjše obresti nego v letu 1902, in z ozirom na to, da je hranilnica v letu 1903 plačala za 1047 K 58 vin. več pridobninskega davka nego v letu 1902, in da so upravni stroški vedno večji, sme biti hranilnično vodstvo z vspehom leta 1903 popolnoma zadovoljno.

Iz nadaljnega poročila, podanega v seji občinskega odbora kranjskega dne 24. marca t. l., posnamemo še naslednje podatke:

Mestna hranilnica v Kranju je imela v letu 1903 **denarnega prometa 3.434.651 K 6 vin.,** in sicer prejemkov 1.716.680 K 36 vin., izdatkov pa 1.717.970 K 70 vin.

Na **hranilnih vlogah** je vložilo tekom leta 1903 4250 strank 1.043.251 K 84 vin., vzdignilo pa 3815 strank 954.593 K 26 vin., tako da se je več vložilo nego vzdignilo 88.658 K 58 vin.; ako se pa pristejejo k tej svoti še v letu 1903 nevdignjene in tedaj k glavnici pripisane (kapitalizovane) vlozne obresti v znesku 115.438 K 93 vin., tedaj najdemo, da so se hranilne vloge v l. 1903 pomnožile za 204.097 K 51 vin.; **stanje hranilnih vlog koncem leta 1903 pa iznaša 3.172.689 K 57 vin.** — Ta svota naložena je na 5464 vložnih knjžicah.

Hipotečnih posojil je izplačala hranilnica v preteklem letu 60 strankam 142.440 K; ker se je pa hranilnici povrnilo 77.763 K 70 vin., pomnožila so se hipotečna posojila za 64.676 K 30 vin. Koncem leta 1903 imela je hranilnica 1157 hipotečnih dolžnikov, ki so jej dolgovali skupaj **1.959.282 K 14 vin.,** to je 61,75% hranilnih vlog.

Občinsko posojilo, katero je koncem leta 1902 iznašalo 11.723 K 79 vin., se je nekoliko znižalo in iznaša koncem preteklega leta še **11.152 K 17 vin.**

Stanje eskomptovanih menic, katero je koncem leta 1902 iznašalo 7980 K, zmanjšalo se je za 1880 K, vsled česar iznaša isto konc. l. 1903 neznatno svoto **6100 K.**

Stanje vrednostnih papirjev (efektov) iznašalo je koncem 1902. leta 735.252 K 70 vin. in se je tekom preteklega poslovnega leta zmanjšalo za 49.814 K 10 vin., tako da iznaša po kurzu dne 31. dec. 1903 **685.438 K 60 vin.** ali 21,6% hranilnih vlog.

Stanje hranilničnega pri raznih denarnih zavodih v tekočem računu naloženega denarja, ki je koncem leta 1902 iznašalo 264.562 K 22 vin., po višalo se je tekom leta 1903 za svoto 181.354 K 47 vin. ter iznaša koncem istega leta **445.916 K 69 vin.,** to je 14,05% hranilnih vlog. Konec prih.

V Kranju, 9. aprila.

Česko-nemška sprava. V Trutnovem se je vršilo dne 5. aprila posvetovanje nemških občin in okrajev vzhodne Češke glede pravnega vprašanja. Sprejela se je resolucija, naj posebna deputacija izroči vsem ministrom spomenico, ki obsega gradivo celokupnega česko-nemškega vprašanja.

Presenetljiv ukaz. Naučni minister Hartel je izdal ukaz, po katerem se smejo posvetiti vseučiliškim študijam samo taki državni uradniki, katerim so njih predstojništva

to posebej dovolila. Izpiti in doktorat takih uradnikov, ki so študirali brez dovoljenja predstojnikov, se lahko razveljavijo.

Is Macedonije. Po naročilu ministrskega predsednika je bolgarski poslanik Načević deločil dne 6. aprila za zadnji rok, da turška vlada podpiše zapisnik o turško-bolgarskem dogovoru. Ako se zapisnik ni podpisal do tega dneva, zapusti Načević Carigrad. Z druge strani se pa zatrjuje, da je odredil knez Ferdinand, da se pogajanja še nadaljujejo. — Dva glavna voditelja albanskega gibanja v skopeljskem okraju sta se podvrgla prostovoljno. — Turški viri poročajo, da so vstasi v vasi Ljubnici ubili štiri veljake, ker niso hoteli plačati vojnih davkov.

Dopisi.

Is Naklega. V Naklem so napravili mlekarno. V cerkvi so prej povabili kmete v farovž, kamor pride tudi neki gospod iz Kranja, ki se na to razume. Res je prišel mali gospod in — mlekarno so ustanovili. Kadar je bilo treba kaj ukreniti, so vselej na prižnici oznanili, da naj pridejo zadrudniki v farovž. Po dveh mesecih pa je začelo v mlekarni škripati. Oče Barle in gospod Anton sta odslovila mlekarja. Gospod Jakob pa so rekli: «Veš moj Dorče, tožit jih pojdiva;» pa sta tako storila. Zadrudniki pa še nosijo mleko v mlekarno in si jezo hlade s tem, da po poti godrnjajo in zvižgajo tisto pesmico: Naprej ne znam, nazaj me je sram!

Is radovljiškega okraja. Nad vse kritično je vprašanje o bodočnosti našega kmetijstva. Razne nadloge, slabi časi, preobila bremena spravijo kmeta iz ravnotežja in ga tirajo naravnost v propad, a pomoči ni nobene. Samostojna posestva, t. j. brez dolga, se za en čas še branijo, a teh je malo; drugače pa je z zadolženim posestvom, tu ni pričakovati drugega kakor boben. Res je, da je temu kmet sam največ kriv. Ako se pomisli, kako se kmetje takorekoč pulijo za posle, da reko bi se tekmujejo, kdo bo dal večje plačilo. Ako se k temu pršteje še današnja dobra oprava, kar mora kmet do malega polovico kupiti, je končno razvidno, da troški presežajo skoro vrednost dela. Razun tega pa še taki poslanci! Tukaj greši kmet najgrozovitejši, tukaj je začetek bede. «Poslanci so seme bodočnosti.» Kmet ne pomisli, da mu ni dana nobena ugodnost sodelovanja pri javni upravi, kakor le po svojih poslancih. Toda kakor hitro je kmetu dana v izpolnvanje ta pravica volitve, ki bi mu imela biti nad vse sveta, takoj v prvem trenoku vrže svojo usodo pred noge svojih tlačiteljev, največjih sovražnikov. Skupina teh zajedalcev naroda se imenuje politična klerikalna stranka, kateri so voditelji duhovniki s škofom na čelu, ki se na škodo ljudstva potegujejo le za svoje koristi. Tej zaveznici pripada tudi poslanec g. Jožef Pogačnik. Opravičeni se čutimo tedaj do njega staviti naslednje javno vprašanje: 1.) Ali g. poslanca Pogačnika kaj skrbi, ako kmetijski stan tako strahovito propada? Nič, še malo ne! 2.) Ako se kmetska domovja drug za drugim tako strahovito kantirajo in ljudstvo trumoma hiti iz domovine, ali vse to g. Jožefa doli v Podnartu kaj boli? Nič, prav nič! 3.) Ako bi se v zboru stavila interpelacija, n. pr. naj vsak stalno nameščeni župnik, s predniki samostanov škofij i. t. d. pri njih nastopu od nepremičnega posestva plačajo najemščino? Ali bi to g. Pogačnika kaj bolelo? Njega ne! Pač pa bi bolelo njegove zaveznike, katerim je obljubil slepo pokorščino. 4.) Ko bi se stavila interpelacija, naj se vse posestvo mrtve roke proda med prebivalstvo, in skupilo naj se odda dotičnim občinam, deželni ali državni blagajni. Ali bi se s tem g. Pogačnika zadelo v srce? O joj! Tukaj pa bi se branil in bi na komando Žlindre enakomerno z drugimi ožlindranci brcal z vsemi štirimi. Ta dejstva so tako resnična, da jih niti g. Pogačnik sam ne more zanikati. In tak poslanec naj bo kmetski (?) Vse prej kot to. On je marveč zastopnik tistih, ki so ob času volitev svoje poslušalce iz prižnic zaklinjali in rotili s hudicem in peklom. Taka volitev naj bo potem svobodna. Večina nevednega kmeta se je res dala zapeljati in s tem so si sami izbrali gorjačo, s katero naj se neusmiljeno po njih udriha. Povzemimo torej vnovič. Ko bi bil Pogačnik v resnici kmetski

zastopnik, bi morali delovati na to, da država prevzame kmetijske dolgovne s primerno znižanimi obrestmi na amortizacijo; boljše pa bi posvetila pozor, da ne omagajo, saj kmet vendar ne izvršuje svojih opravil le zase, marveč njegova roka hrani tudi vse druge sloje, kar je prvi in glavni pogoj človeškega življa. Vzemimo, da se poprečno na vsacih 25 let posestvo prenese na drugo osebo, vsakokrat je treba plačati prejemščino in v nekoliko sto letih kmetič takorekoč svoje posestvo kupi od države; duhovniška posest pa skozi vsa stoletja sem ni vložila niti vinarja. Ali je to pošteno v človeški družbi? Ko se je pred leti dvainpol milijona goldinarjev odpustilo na zemljskem davku, je bila tega popusta deležna tudi cerkevna posest in veliki posestniki, da ravno je bilo to izrečno namenjeno le kmetu v pomoč. Pri ugodnosti biti deležen, pri bremenih pa prost, k temu še mastne plače, potem se lahko izhaja. Ako se pomisli, koliko milijonov denarja je država vrgla v nenasiteno žrelo, kajti posestvo cerkve je ogromno, ker vedno še narašča, in kar cerkev zasede, je ljudstvu za vedno izgubljeno kakor pogubljen duša. In to bo trajalo do grozovitega prevrata, kar sicer mora priti. Mnogokrat se je že in tudi pri vladi povdarjalo, kako preprečiti razkosavanje kmetij, a storilo se ni ničesar; vse je le navidezno. Vsaj je vladi vseeno, jeli posestnik ta ali oni, zemlja ostane vedno na površju in večkrat, če se posestvo proda, toliko več ima državna uprava dobička. Enako naj se zgodi tudi z lastnino mrtve roke; koliko svoto bi država prejela prenosa, izkupljena svota pa bi se odkazala javnim blagajnam in vse bi ljudstvu zaleglo. Duhovnikom pa naj bi se fiksirala gotova plača brezpogojno v izpolnitev njih dolžnosti. Duhovniki nam vedno kažejo z jezikom na oni boljši svet, sami pa se držijo le tega sveta, za katerega oni niso vneti (?) Pripoznati se mora, da uradniki v tem pogledu žive mnogo bolj na verski podlagi; njim ni odkazano ne posestvo, ne stanovanje, nego le urad. Duhovska klerikalna stranka je tisti črv, ki požira blagostanje ljudstva; njega se mora v prvi vrsti ukrotiti, vse drugo pride pozneje na reščeto. Tega ne nasvetuje morda kak lahkoživni liberallec, marveč treznomisleči kmetovalec. Pozor tedaj! Kateremu je dana ugodnost v odpomoč, naj se oprostí farovškil, trinogov. Ako si ne bomo pomagali sami, nihče drugi nam gotovo pomagal ne bo. Zdramimo se tedaj, mi kmetje! Verige proč!

Iz Breznice. (Tomaževa komedija.) Gospod urednik! Že dolgo časa niste ničesar čuli od nas Brezničanov in kaj se tukaj v hribovitejših krajih godi, zatorej Vam pošljemo danes nekoliko vrstic, kako naš župnik Tomaž predstavlja svojo «komedijo» in kako znane njegove «device» nastopajo! Gospod urednik! Res škoda, da Vas ni bilo na Velikonočni ponedeljek k nam, bralo se je, da bodo brezniska dekleta nastopila v igri «Sveta Neža». To je bilo jeze, smeha in vriskanja v «stari šoli»! Tako so tiste kravje dekline in podšivilje igralce, da se je ljudi lotila popolnoma nevolja, nakar je neki fant zakričal: Kaj takega pa tudi jaz znam! Nekdo drugi pa je celo začel igrati na orglice. Ako nimate drugih sredstev, g. Tomaž, pustite še to pri miru, vzemite rajši pušico v roko in pojdite s tistim Urencam okrog ljudi ter recita, da potrebujeta denar za orgle, kar ga bo vsak rajši dal, kakor pa da s tistimi prisiljenimi igrami izžemate iz ljudi denar. Saj se te orgle ne pojejo, kaj pa je bil za en vzrok! Na novega leta dan je bilo gotovo kaj pokončanega! Ali glej čudo! Čez dolgo časa se prilazi skrivoma naš Urenc na kor, in ondi zaspi, kaj pa hočemo, saj še te ne pojejo! Gospod Tomaž! Veste kaj bi Vam svetovali, pojte po igri proti Kraljičevem in Joštinovem stogu, tam boste marsikaj opazili, morda se najde tudi kakšna podrepnica, o kateri Vi gotovo ne mislite, da bi kot taka mogla grešiti. O pa lahko! Ako hočete imeti imena, lahko Vam ž njimi postrežemo. Najprej skrbite, da boste otroke in dekleta dejali v red, potem šele mislite na Vašo «komedijo» g. Tomaž! Zdravi! (G. dopisniku: Prosimo, oglasite se še večkrat!)

Iz Srednje vasi pri Poljanah. Velikonočni ponedeljek je skical kandidat neodvisne kmetijske stranke g. Jože Novak v gostilniških prostorih g. župana Čadeža shod, na katerem se je predstavil tukajšnjim volilcem.

Prišli so volilci iz domače fare, iz Gorenje vasi, Javorij, pa tudi iz sosednjih občin. Predsednikom se izvoli domači nadučitelj g. Lovro Perko, ki odda besedo kandidatu Novaku. Ta je v jedernatem govoru razložil svoj program. Povdarjal je, da kot neodvisen kmet želi, da se kmetje postavimo na lastne noge, da mu ne bodo nepoklicani ljudje izbirali poslancev, ki delajo kmetu le škodo. Čas je že, da se zbudimo kmetje in pokažemo z volilnim listkom v roki, da je kmet podlaga sedanjemu človeškemu redu in zato hočemo pravic, ki nam gredo. Da se bodo mogle le izvojevati, treba bo še mnogo bojev. Pravi, da je pri sedanjih razmerah zmaga skoro se nemogoča, vendar pokažimo pri teh volitvah, da se kmetje ne strinjamo z delovanjem sedanjih kmetijskih poslancev, ki obstruirajo v deželnem zboru. Njegov govor je napravil najboljši utis in viharno ploskanje in odobravanje je sledilo njegovim izvajanjem. — Za njim se oglasi k besedi volilec g. Franc Šliber iz Selc, ki pozivlje navzoče volilce, naj brez strahu stopijo na volišče, kjer naj brez jeroba volijo vrlega kmeta Joža Novaka, katerega so postavili kmetje sami. — Za tem govornikom izpregovori še kandidat Novak nekaj opazek, čes, da naj kmetje nimajo strahu pred duhovniki, ker kmetje žive duhovnike in ne duhovniki kmetov. — Gospod nadučitelj Perko opozarja kmete, da naj pomislijo, zakaj se tisti ljudje, ki so imeli stoletja v rokah kmela, niso brigali zanj. Pozivlje tudi, naj nihče ne verjame, da se gre za vero ali cerkev. Ako je naša vera in cerkev tako slaba, da se boji, da bi jo tukaj pošten kmetijski kandidat mogel podreti in uničiti, potem bi bila ta cerkev zidana na pesek ne pa na skalo. (Navdušeno ploskanje.) Kdo bo pač verjel, da se duhovniki boje za vero, ko vendar sami tako delajo, da se jim mora vsak pošten kristijan čuditi. Duhovniki so po našem volilnem okraju najbolj obrekovali in sramotili poštene ljudi. Kdo tedaj spravlja vero v nevarnost? Možje volilci, prepričani ste lahko, da mora naša pravična stvar zmagati. (Živahno pritrdjevanje.) — Volilec učitelj Germek iz Bukovice pojasni sedanji položaj, zakaj so klerikalci proti učiteljstvu. Učitelji smo med ljudstvom in poznamo vse težavne strani, ki tarejo kmela. Ali ni naša dolžnost, da smo potem na strani tistih, ki hočejo kmeta napraviti neodvisnega. Kandidat Demšar je zlasti priporočan kot dober kmet in gospodar. Pa o tem se lahko prepriča vsakdo v naši občini, kako je ž njim. (Klici: On je lesni trgovec in gostilničar, ne pa kmet.) — Predsednik pozove nato, naj vsi tisti, ki so za Novaka, dvignejo roke. Se zgodi. In nasprotno, kdor je za Demšarja; nobena roka se ni vzdignila. Kandidat Novak se nato zahvali za zaupanje in povdarja, da na zmago ne upa, vendar moramo zasaditi seme, iz katerega bo zrastle samostojna kmetijska stranka. (Živahno pritrdjevanje.) Potem zaključi predsednik shod. — Ves čas je vladal mir in red. Klerikalci se niso upali na shod, da ne bi čuli preveč gorkih.

Novičar.

Na Gorenjskem

Osebnosti. Rešpicijent g. Henrik Kettner v Radovljici je prestavljen v Novo mesto, v Radovljico pa je prišel namesto njega rešpicijent g. Jos. Pretnar.

Deželnozborna volitev. Ko se je razpisala nadomestna deželnozborna volitev za kranjsko-loško-tržiški okraj, smo takoj povedali, da bi v tem okraju na povelje duhovnikov izvolili za poslanca tudi — Koblarjev cilinder. Ker je bil pa to pot farovski kandidat slučajno France Demšar iz Selc, je bil seveda Čočov Francelj tudi izvoljen! Zanimiva je bila ta volitev v toliko, ker je pri tej priliki prvič javno nastopila neodvisna kmetijska stranka. Najboljši kmetijski posestniki so se naveličali farovškega varuštva, postavili so se na svoje noge in stopili odločno v volilni boj. Ta možat nastop zasluži gotovo neomejeno priznanje, ako pomislimo, kako kmetijsko ljudstvo na Gorenjskem še globoko tiči pod farovškim uplivom. Tu je treba šele orati ledino in zato neodvisna kmetijska stranka pri prvem nastopu ni dosegla bogsigavedi kakih uspehov. A začetek je storjen in brez dvoma je na impozantnih shodih v Kranju, Stari Loki in Poljanah padlo mnogo kaljivega semena na rodovitno zemljo. Pred petimi

leti bi bili taki shodi še nemogoči! Podivjana politikujoča duhovščina ima slabo vest in zato se je močno prestrašila tega pojava mej ljudstvom. Za vsako ceno je hotela zatreti to samostojno gibanje že v kali in zato je nastopila pri tej volitvi tako nečuvveno, tako surovo, tako bogoskrunsko in s takim terorizmom, kakor še nikdar prej. Zlorabljala je leco ter spovednico in vero tlačila v blato. Veliki teden in one dni pred volitvijo so se vlačile po kranjskem političnem okraju goste črne megle. Paziti si moral, da nisi pri vsakem koraku zadel ob kakega fajmoštra, kapelana ali lemenatarja. Semeniščnikom so menda nalašč podaljšali velikonočne počitnice. Cele jate črnih ptičev so se podile po vaseh, nihče ni bil varen pred njimi. Prosili, nadlegovali, pestili in rotili so volilce, žugali z večnimi kaznimi, strasili so in lagali ti posvečeni grešniki, da se je kar kadilo. Če ne zlepa, so zgrda prišli do glasovnic. Izpolnjevali so iste ali so jih prekrizavali in trgali, če je bilo gori zapisano ime neljubega kandidata. Begali in hujskali so žene, da so s povzdignjenimi rokami in solznimi očmi za božjo voljo moledevale svoje može, da naj ne hodijo izdajat — svete vere! In na dan volitve so se že na vse zgodaj po vaseh klatili farji, bobnali ljudi skupaj in popravljali glasovnice. Zastavili so uhode na volišča in še zadnji trenutek uplivali na zbegane volilce. In kakšen uspeh so dosegli s svojo besno gonjo? Odstranili so pač kakih 300 kmetov, ki so hoteli glasovati za neodvisnega kandidata, sami so pa kljub vsemu nezaslišanemu pritisku od zadnjih volitev sem nazadovali. Franc Demšar je dobil 2246 glasov, tedaj 108 manj, kakor zadnjič dr. Brejc, Josip Novak pa 293 glasov, tedaj 80 več, kakor l. 1901 baron H. Lazarini! Udeležilo se je volitve le dobrih 50% volilcev! Če pomislimo, da so klerikalci prignali prav vse svoje volilce do zadnje ovce na volišče, potem jim glede na te številke zmaga ne more s posebnim veseljem polniti srca. V nastopnem podajamo statistični pregled volilnega gibanja v posameznih občinah v primeri z onim od l. 1901.

Volilni okraj	Lazarini	Brejc	Novak	Demšar	Razcepjeni in neveljavni
kranjski:	dobil pri zadnji volitvi		dobil glasov sedaj		
Besnica (Sv. Jošt)	6	51	—	50	
Cerklje	1	193	8	225	1 glas Lazarini
Hrastje	12	21	5	83	
Mavčiče	9	96	29	56	
Naklo	3	106	3	102	
Preddvor	—	189	13	166	
Predoslje	21	94	16	121	
Smlednik	9	14	16	79	
Stražišče	8	80	12	61	
Šenčur	21	127	13	172	
Vogtje	29	20	4	44	
škofjeloški:					
Javorje	—	106	5	85	
Oselica	1	90	1	98	2 neveljavna
Poljane	14	71	30	32	
Selca	38	278	54	249	
Sorica	1	79	2	83	
Stara Loka	19	179	41	179	1 neveljaven
Trata	12	142	9	99	1 Jelovčan, 1 nev.
Zminec	—	105	3	95	
Zelezniki	16	30	5	38	
tržiški:					
Sv. Ana	—	24	16	5	1 Janez Novak
Sv. Katarina	—	37	—	39	
Kovor	2	53	1	48	
Križe	1	94	7	92	

V kranjskem okraju so dobili klerikalci zadnjič 1066 glasov, sedaj pa 1109, torej so dobili več 43 glasov, katere so dale občine Cerklje, Predoslje in Šenčur; v škofjeloškem okraju so razun Oslice nazadovali v vseh občinah kljub strastni agitaciji duhovnikov za 27 glasov; v tržiškem okraju pa so šli rakovo pot v vseh štirih občinah za 24 glasov. — Neodvisni kmet je dobil v tržiškem okraju večino pri Sv. Ani, tam kjer pri zadnji volitvi ni bilo oddanega nobenega neodvisnega glasu, tu je neodvisna stranka napredovala za 21 glasov,

v kranjskem okraju je napredoval za 10 glasov, v škofjeloškem pa celo za 49 glasov.

Na Primskovem imajo duhovnika, ki sliši na ime Jakob Ramovš. Prišel se je sem zdraviti, ker je, kakor sam pravi, bolan. Ta revež ne more opravljati v cerkvi svoje dolžnosti in dostikrat morajo otroci mesto njega moliti predpisane molitve. To je veljalo do zadnjega časa. Prišle so deželnozborske volitve in glej čudež. Naenkrat je izginila bolezen in kakor rjoveč lev je letal ponoči in podnevi od hiše do hiše ter prežal na glasovnice. Vse je obredil in v vsako luknjo je vtaknil svoj nos ter nadlegoval postene ljudi, čeprav ni bil nikjer z veseljem vsprejet. Na dan volitve se je, dasiravno ni volilec, trdovratno kakor klop pasje kože držal volišča in vsakega volilca, ki je moral iti mimo njega, kar povohal, če nima morebiti kaj liberalnega duha. Pa to še ni bilo dovolj. LAVORIKE pretepača Hybáška mu niso dale spati. Po volitvi je v neki klerikalni gostilni razgrajal in razbijal ob mizo, kakor kak pijan snopsar, da so kar kozarci leteli po tleh. Najprimernejši odgovor od navzočega liberalca bi bil z mokro kunjjo okrog ušes.

Kam plovemo? Iz krogov starišev nam pišejo iz Škofje Loke: Naravnost neverjetno, toda resnično in žalostno je dejstvo, da so politične strasti zavladaše že med nezrelo šolsko mladino. Otrokom nekega tukajšnjega meščana klicali so šolski paglavci: «Tvoj oče je liberalec, ne bo dobil več dela!» Tako se pitajo dvanaajstletni součenci med seboj. Pa to še ni vse. Začetkom velikega tedna se je peljala dr. Tavčarjeva rodbina skozi Škofjo Loko proti Poljanam. Paglavci so se vsuli za kočijo, kričeč: «Liberalne miši se peljejo! To liberalno kareto moramo razbiti!» Vprašamo, ali ni to nezaslišano? Kakor čujemo, podajajo nekateri stariši in gospodinje, ki imajo učence na stanovanjih, otrokom «Slovenca» ali «Domoljuba» v čitanje. To pa nikakor ni pravilno. Političnih listov, pa bodisi, da so ti katerekoli barve, otrokom ni dajati v roke. Odraslim se prepoveduje «Narod», a šolski pobalini smejo čitati «Slovenca» in «Domoljuba»! Lepa perspektiva. Radovedni smo, kaj poreče k temu naše sl. šolsko vodstvo, kaj porečejo gg. učitelji — in še nam je dovoljeno vprašanje: Kako sodijo gg. katehetje o tej stvari? Eden v imenu mnogih.

Kapelan Vojteh Hybášek si hoče vsekako prislužiti prav mastno farico. Trudi se na vse mogoče načine svetu dokazati, da združuje v sebi v največji meri vsa svojstva, katera se dandanes zahtevajo od novodobnega duhovnika, odnosno fajmošterskega kandidata. Tudi mi smo imeli že opetovano priliko kazati na Hybášekove vrline, toda mož je res neizcrpljiv vir različnih zmožnosti in lastnosti, ki nam zopet in zopet kažejo njegovo vsestransko usposobljenost v novi luči in nam vedno iznova dajejo povod, da se bavimo z njegovo častito osebo. Na veliki petek se je ta uzor-duhovnik tako ugloobil v misterije velikega tedna, da mu je postala pretresna celica v kranjskem farovžu. Ven je moral, ven v prsto božjo naravo! Globoko zamišljen je prehodil lepo kranjsko okolico, a če ga je pot slučajno peljala skozi prijazne vasice, se je hipoma vzdramil, vstopil je v vsako hišico in pripravljal ter navduševal naše dobro ter verno ljudstvo za sveti boj na dan 7. aprila. Nadejamo se, da bo to njegovo neumorno delovanje za sv. vero našlo priznanje na pristojnem mestu. V soboto je pri velikonočni procesiji nastopil kot več reditelj. Policiji je odvzel vse delo. Le škoda, da ni pri tej priliki jahal iskrega vranca, kar bi učinek izdatno povečalo. Ko se je tako na dostojen način duševno pripravil na velikonočne praznike, je poysem naravno, da je na velikonočno nedeljo tudi svojemu telesu privoščil kaj boljšega. Z lemenatarjem Gogašo sta jo zavila na «Novo pošto». Tam je Hybášek v veseli družbi z rujno kapljico tešil svoje, vsled napornega duševnega dela v velikem tednu izmučeno telo. In to telo je veliko ter široko in prav kakor farovška bisaga brez dna. Gospod Vojteh je zalival in zalival, a ni se hotela napolniti sveta posoda. Vstaneta tedaj z lemenatarjem, vzameta vsak nežno stvarico pod pazduho in jo kreneta lepo sparjena po trgu v Kreuzbergerjevo kavarno. Tam se je Hybášek pokazal velikega kavalirja. Bil je strašno zgovoren in nad vse lju-

bezniv zlasti napram ženskemu spolu. Toda ne misliti, da se je kaj posebno hudega godilo. Bile so še vse luči privite in v kavarni polno gostov, ki so se nebeško zabavali nad tem prizorom. Polnočna ura je že bila, a še vedno so zalivali in zalivali in vrag vedi, če ni kdo spodaj zadrnil bisage, kajti posoda je bila naenkrat polna. Kakor hitro je g. Hybásek privzdignil kosti svojega rojstva, takoj je zopet zdrknil nazaj na žamet, če se ni krčevito držal za mizo in pri korakanju mu je bil biljard prav dobrodošla opora. Zapuščati so ga jele moči in podal se je ob nežni asistenci na sveži zrak. Ker ni imel pri roki Save, kateri je zadnjič enkrat raz kranjski most potožil svoje gorje, je baje to pot svoji črni suknji zaupal svoje notranje bolečine. Pa vsaka reč le en čas trpi in tudi gospod Vojteh ter njegova družba so si želeli miru in pokoja. Odpravijo se tedaj proti domu, a med potjo se je še g. Hybásek — menda ne iz ljubosumnosti — sporekel s svojim sebi popolnem enakovrednim prijateljem in slednji se je vsled rahlega sunka ravno pred rotovžem zleknil na tla. Vsled tega je nastal mal prepir, ki se je nadaljeval do farovža. Okna so se odpirala in ljudje na trgu so se hoteli škandalizirati radi take bagatele. Čemu neki? Zakaj bi si duhovni gospodje po napornem delu ne privoščili nekoliko zabave? Gospod Vojteh je pomiril svojega čislanelega prijatelja, vzel ga je v svojo celico in tam sta baje ob štamperlu finega konjaka obnavljala svoje prijateljstvo do ranega jutra. Mi pa niti tega ne verjamemo, marveč smo popolnem uverjeni, da se je g. Hybásek vestno pripravljal, ne da bi bil kaj zavžil, na mašo, katero je bral velikonočni ponedeljek ob 11. uri. Pa naj še kdo reče, da g. Vojteh ne zasluži dobre fare! Še več, ta Hybásek je vreden, da postane takoj korar!

«Legijonarji.» Na večstransko željo se ponavljajo «Legijonarji» v nedeljo 17. t. m. zvečer ob polosmih. Ker je to zadnja predstava «Legijonarjev», se vsi krogi, kateri se za to zanimajo, s tem opozarjajo ne zamuditi lepe prilike. Vstopnina 1 K za osebo.

Plesna šola. V sredo, dne 13. t. m. prične g. Alfonz Cilenti, akad. plesni učitelj, s plesnim učnim tečajem v prostorih tukajšnje čitatnice.

II. peš-izlet «Gorenjskega Sokola» se vrši — kakor že omenjeno — jutri v nedeljo popoldne v Križe pri Trziču. Zbirališče v telovadnici; odhod točno ob 1/4 na 2. uro.

Zahvala. Odbor dijaške kuhinje v Kranju je prejel 250 K kot prebitek trikratne predstave «Legijonarjev». Zahvaljuje se vsem p. i. damam in gospodom, ki so s svojim sodelovanjem pri igri pripomogli k lepemu vspehu in pokazali s tem naklonjenost imenovanemu zavodu. Prav posebno pa izreka svojo zahvalo režiserju g. H. Rebolju, po čegar prizadevanju je igra tako sijajno uspela in donesla dijaški kuhinji znatni dar 250 K.

Starološki kapelan je bil te dni obsojen na 15 kron kazni, ker je orožnika nalagal, da ga kliče gospodar farovža. V resnici ga pa ni klical dekan, temveč kapelan sam, ker se je bal za svoje kosti.

Iz selške doline. (Kako se bo g. Franc Demšar zahvalil za izvolitev deželnega poslanca za okraj Trzič-Kranj-Skofja Loka.) Vsem gg. župnikom in kapelanom, otrokom in ženam se najprisrčneje zahvaljujem, da so me izvolili za deželnega poslanca. V deželnem zboru bom z vso svojo močjo podpiral obstrukcijo dr. Žlindre tako, da niti Sora ne bo regulirana. Ondi bom kazal kmetu hrbet in fige, zaprl gledališče in zatl gospodo. Kajne, g. Demšar, tako in nikakor drugače.

Skoki Selca se je dne 6. aprila t. l. peljal železniški minister Wittek. Po kratkem odmoru je odpotoval dalje v Podbrdo.

V Kamni gorici je na Veliko nedeljo nagloma umrl posestnik in trgovec Silvester Pesjak.

Radovljiški dekan Novak, ki je znan, da je eden najbogatejših duhovnikov na Kranjskem, se je podal na enomesečno potovanje v Jeruzalem. Ali ima to potovanje namen utrditi njegovo vero ali njegovo obstrukcijo, to ni znano. Vsekakor pa je značilno, da se njemu, ki se zapira in skriva pred ubogimi berači, da mu ni treba dati kakega vinarja, ne zdi škoda nositi izdatnih denarnih svot med Turke in druge azijske tujce. Govorilo se je,

da je svoje tisočake posodil škofu za njegove zavode in da sta radi tega velika prijatelja, a kakor kaže, mu škof še ni popolnoma posušil blagajne.

Gasilno društvo v Begunjah priredi v nedeljo 10. aprila t. l. v salonu g. V. Sturma v Poljčah gledališko predstavo. Spored: I. «Doktor Hribar.» II. «Bratranec.» III. «Dobro došli! Kdaj pojedete domu?» Po predstavi prosta zabava. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, sedeži II. vrste 70 h, stojčiča 40 h. Čisti dohodek bo za prezidivo gasilnega doma. K obitni udeležbi vabi odbor.

Društvo za pospeševanje prometa tujcev na Gorenjskem. Ker ima društvo za pospeševanje prometa tujcev na Gorenjsko s sedežem na Bledu dne 10. aprila t. l. popoldne ob treh v dvorani «Blejskega doma» svoje polno zborovanje, je vsakdo naprošen, da oglasi pristop s tem, da vpošlje letnino v znesku K 4— in se obenem povabi na ta omenjeni dan priti k zborovanju. — Zemljevidov za Gorenjsko, katere je društvo izdalo v jeseni 1903, se je v teku št. rih mesecev razprodalo 2200 komadov.

Zahvala in poziv. Družbi sv. Cirila in Metoda je založnica Ciril in Metodovih vžigalic, tvrdka Ivan Pordan v Ljubljani ravnokar izročila znatno vsoto 1000 K kot dobiček od prodaje vžigalic. Hvala tvrdki Perdanovi in vsem odjemalcem ter pospeševalcem prometa z našimi narodnimi vžigalicami! Ker pa ima družba sv. Cirila in Metoda vedno več izdatkov za svoje šole in mora isto še razširjati in izpolnjevati, in ker promet z vžigalicami še daleko ni zadostno razvit (posebno ne po štajerskih in koroških pokrajinah), pozivlja se slovenske trgovce, gostilničarje in sploh slovensko občinstvo, da naj kupujejo Ciril in Metodove vžigalice in s tem podpirajo slovensko šolstvo. Vžigalice se merijo z najboljšimi izdelki te vrste. Tudi narodni ponos zahteva, da ne zanemarimo kupovati slovenskega izdelka.

Vozne cene v Ameriko — znatno znižane. Kakor je iz današnje anonce zastopnika «Hamburg Amerika Linie» razvidno, je imenovana družba cene znižala tako, da se danes v daljno Ameriko pelje za polovico stroškov, kakor je svoj čas taka vožnja stala.

Domača knjižnica.

Ilustrirani vodnik po Gorenjskem. Spisal F. G. Kranj. Založil, tiskal in izdal Iv. Pr. Lampret v Kranju. Ta lična brošura je ravnokar izšla. Kolikor jo bode preostalo, se bo prodajal izvod po 1— krono. Ker je natis omejen, se prosijo vsi oni, ki se zanimajo zanj, da se čimpreje oglase zanj.

«Domači prijatelj» mesečnik Vydrove tovarne žitne kave v Pragi VIII. Urejuje Zofka Jelovšek v Pragi. Ta ravnokar izišli mesečnik razpošilja omenjena tovarna svojim odjemalcem brezplačno.

«Slovan». Prejeli smo na notico v 13. številu sledeči odgovor: Uredništvo in založništvo «Slovana» se trudita, da bi imel novi, v naprednem duhu urejevani mesečnik resnično značaj slovanskega lista. Zato se ozira v svojih člankih in zlasti v svojem bogatem, raznovrstnem «Listku» na slovansko literaturo in slovansko umetnost ter prinaša kot ilustracije posnetke najrazličnejših slovanskih umetnikov, med temi torej tudi slovenskih. Ozko srčnosti «Slovan» ne pozna. Da prinaša tudi reprodukcije slavni italijanskih (klasičnih), francoskih in nemških del, je listu le v čast. Omejenost ni nikjer nič prida! Urednik pa nabavlja tudi najrazličnejše slovenske slikarske in kiparske umotvore, ako so sposobni za razmnoževanje in pa — če niso cene pretirane. Veliko sliko gđc. Iv. Kobilce je dalo uredništvo v «Mestnem Domu» pri razstavi dvakrat fotografovati, a noben posnetek se zaradi značaja barv ni posrečil. Originala pa ni bilo dobiti. Zato je slikarica sama želela, da se reprodukcija opusti, ker bi bila neugodna. Žmitkovo sliko «Poc» je prinesel «Dom in Svet», torej je hkratu «Slovan» ni mogel prineesti. Zato pa je prinesel «Slovan» Žmitkovo sliko «Blejski Zvon» kot umetno prilogo, različne slike Iv. Kobilceve, F. Vesela, Janeza in Jurija Šubica, H. Smrekarja, A. Gvaiza, posnetke del Iv. Zajca, Fr. Bernekerja,

Iv. Repiča, Iv. Peruzzija, M. Bizjaka in drugih domačih umetnikov, ako so mu bila za primerno ceno na razpolago. Pretiranih zahtev pa seveda ne izpolnjuje, ker nima «Slovan» nikakršne državne subvencije, kakor n. pr. zamrla «Nada» ali društvene podpore, kakor n. pr. zamrli «Vienac». Marsikatera, še tako krasna slika se tudi ne da reproducirati dostojno, zlasti črno ne. Treba je torej iskati in izbirati. Koliko umetniško vrednost pa imajo po svojem subjektu čisto slovenske oljnathe podobe Srečka Magoliča, dokazujejo laskave kritike ljubljanskih slovenskih dnevnikov in uradnega lista ter ocene raznih hrvatskih in nemških listov, ki Magoličeve slike prinašajo na odličnem mestu. Slavni umetniški zavod Brendamour & Comp. v Monakovem si je nabavil več Magoličevih slik, da jih v reprodukciji prodaja svetovnjim listom! To «Slovanovo» takozvano protekcijo vsaj — opravičuje. Uredništvo je samó veselo, da ima stalnega ilustratorja, kakor ga nima vsak list. Če je slikar Magolič izdeloval za plačilo — umetniki niso magnati! — tudi umetniške fotografije gorenjskih krajevnih krasot, pa je s tem koristil tudi lepi Gorenjski, seznanjajoč jo s tujino. Bog nam daj še več takih fotografov, potem bo naša lepa domovina poleti polna bogatih tujcev! «Slovana», ki je pod uredništvom našega odločnega somišljenika narodnonapredne stranke Fr. Govékarja vedno resnično slovanski umetniški list, torej le priporočamo! Naročnik «Slovana».

Rusko-japonska vojna.

Po računu ruskega generalnega štaba bo Rusija imela koncem maja na bojišču pol milijona vojakov. — Kitajci prodajajo Rusom živila in druge potrebne stvari prav radi, ker se jim vse prav dobro plača. Kitajci odstopajo ruskim vojakom svoja stanovanja in jim prodajajo živino. — Namestnik Aleksejev je dovolil izvažanje blaga samo v nevtralne luke. — Poroča se, da je admiral Togo v noči med sredo in četrtkom vnovič poskusil zapreti izhod iz portarturškega pristaniša. — Ameriški konzul je naznanil podanikom svoje države, da je ameriška vlada pri-

znala upravičenost ruske odredbe glede proglašenja vojnega stanja v Njučvangu. Rusi so že prevzeli vsa oblastva v svojo upravo brez vsacega najmanjšega odpora. Prebivalstvo v mestu in okolici je popolnoma mirno. Čim odplujejo vse tuje ladije, se pristanišče zapre in se ob vходу polože mine. Rusi so Njučvang kar najbolje utrdili in so pripravljeni na vsak napad. — Z Japonskega dohajajo vesti, ki z vso resnostjo zatrjujejo, da namerava japonski cesar Mutsuhito v najkrajšem času odpraviti se z glavnim taboriščem na bojišče v severno Korejo. Iz tega se sklepa, da že Japoncem samim gineva pogum in da pride sam cesar na bojišče, da znova okrepi malo-dušne v hrabrosti in vztrajnosti.

Učni tečaj za ples, družabno vedenje in estetično kretanje.

P. n.

Udanopodpisani se usoja s t-m naznanjati, da prične v sredo, dne 13. aprila t. l. v dvorani tukajsne čitalnice

plesne učne tečaje

z nastopnim sporedom:

Pouk za učebo se mladino traja od 6. do 7. ure, pouk odrastlih dijakov pa od 8. do 9. ure zvečer.

Učni pouk obsega temeljne elemente plesne umetnosti, držanja in družabnega vedenja, kakor tudi vseh najnovejših družabnih in narodnih plesov.

Oglasila se sprejemajo v sredo, dne 13. aprila t. l. od 4.—6. ure popoldne v zgoraj omenjeni dvorani in pa ob pričetku pouka točne ob šestih zvečer.

Z velespoštovanjem

Alfonzo Cilenti, akademični plesni učitelj.

V Kranju, meseca aprila 1904.

64—1

Kuvrte in vizitnice po najnižji ceni

priporoča Iv. Fr. Lampret, tiskar v Kranju.

182—25

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega družega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

☛ Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo. ☚

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Gene nizke.

Tedenski sejem v Kranju dne 5. t. m.

Prignalo se je 130 glav goveje živine, 3 telet, 13 prašičev,
— ovac, — koza, — buš, — konj. — 50 kg: pšenice
K 8.—, prosa K 7.50, ovska K 6.50, rži K 7.25, ajde
K 9.—, ječmena K 7.—.

Zahtevajte 'Gorenjca' po gostilnah in kavarnah!

Dobro urejena, od 60 do 70 let stara

usnjarija in posestvo

v Cerkljah

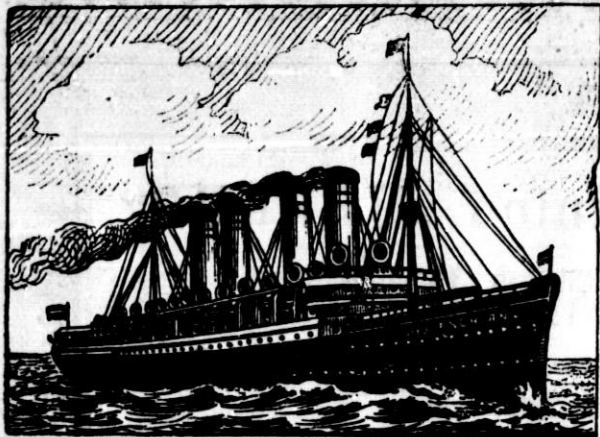
se proda ali da v najem
s 16. aprilom 1904.

Hiša zadostuje za celo družino!

Proda se posamezno, skupno, istotako odda v najem.

Več se izve pri Antonu Daniču, posestniku v Velesovem. 55-1

Sedaj samo 70 glđ., zelo znižane vozne cene v
Ameriko. Preje 105 glđ. Ravno ista vožnja in po-
strežba kakor preje. 63-1

Iz Ljubljane v Novi York samo 70 glđ. s prosto dobro hrano že v Hamburgu

v dežele: Pennsylvanija, Ohio, Illinois, Minnesota, Montana
Kalifornija i. t. d., toliko višje, kolikor je tarifna cena
po ameriški železnici, s priznano najboljšimi parniki
družbe

Hamburg-Amerika Linie.

Kedor je odločen potovati, in da se mu dober pro-
stor preskrbi, pošlje naj 20 kron are na moj naslov:

FR. SEUNIG, Ljubljana

Dunajska cesta 31.

Slavnemu p. n. občinstvu se priporoča za obilen obisk. Vrt na
razpolago. 62-1

Gostilna „pri Kroni“.

Otroški vozički

4.50

glđ.

4.50

glđ.

se dobivajo po sledečih cenah:

4.40, 5.50, 6.50, 7.50, 8.—, 9.—, 10.—, 12.—,
14.—, 16.—, 18.—, 20.— glđ.

Galanterijsko blago na drobno in
na debelo.

ALBIN RANT v Kranju

69-1

pod mestom.

Anton Pezdič „pri Posavcu“

Otoče pri Podnartu

pet minut od železniške postaje Otoče, priporoča svojo

gostilno

v kateri toči pristna vina ter dobro Reininghausovo pivo.
Dobe se tudi okusna, tečna, mrzla in gorka jedila. Za
tjnce zračna prenočišča. Oddado se tudi letna stanovanja.

Naznanilo.

Marija Kern v Kranju hiš. št. 118 na-
znanja, da bode odslej naprej hodila **vsako
sredo in soboto v Ljubljano kot po-
tovka**. Vsled tega uljudno prosi slavno občinstvo
za cenjena naročila, katera bode točno, za-
nesljivo in poceni izvrševala. 61-1

Sredstvo zoper

muhe

v salonih.

36-3

Komad 10 vin.

Glavna zaloga za Gorenjsko:

F. Dolenz, Kranj.

Foto-emajl
v barvah

Broške, priveske,
gumbe za zapest-
nice, igle za kre-
vate i. t. d.

Jako lepa in primerna darila.

Izdeluje po vsaki fotografiji

Jv. Jagodic

49-3

fotograf v Kranju

Zaloga „Belske kisle vode“

Vellacher Sauerbrunnen

4-10

pri Albinu Rantu, Kranj, Savsko predmestje.

1 zaboj (30 steklenic) 8 K.

Najboljše strune za citre, gosli in kitare.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

Velika zaloga zgotovljenih oblek

za gospode, dečke in otroke

konfekcije za dame.

*** Solidno blago po čudovito nizkih cenah. ***

Ceniki se razpošiljajo zastonj in poštine prosto. 52-3

G. Piccoli

lekarnar v Ljubljani
dvorni dobavitelj Nj. Svetosti
papeža

priporoča naslednje izdelke svojega te-
mično farmacevtskega laboratorija, ki se
izgotavljajo kot sicer vsi drugi medi-
kamenti s največjo skrbnostjo
in snažnostjo.

Piccolijeva želodčna tinktura krepi želodec, vsbuja ve-
selje do jedi, pospešuje prebavo in odprtje ter je
posebno učinkovita pri zaprtju. 1 steklenica 20 vin.

Piccolijeva železnata vino se uporablja pri malokrvnih,
nervoznih in slabotnih osebah s najboljšim vspe-
hom. Pollitera steklenica 2 K.

Piccolijevi sirupi iz malin ali tamarinde dajo s vodo pome-
šani izvrstno in zdravo pijačo. Kilogramna steklenica,
pasteurizovana K 1'80.

Zunanja naročila po poštne povzetju.

P. n. odjemalci si lahko ogledajo naš znameniti la-
boratorij.

II. 199-75

Drva za kurjavo

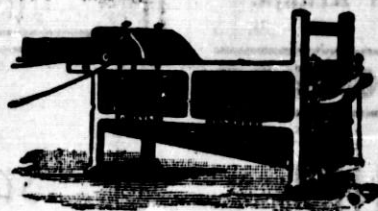
(bukov les)

56-2

prodaja v vsaki množini

tvrdka R. & E. ROOSS, Kranj.

Berite!

Jako koristno!

Motori Patent Adam, najcenejša gonilna moč za kmetijstvo, mline in žage, katerim vode včasih primanjkuje, čez 4000 te vrste že v rabi, stroški za 1 konjsko moč v 1 uri samo 4-6 vinarjev; nobenega kurjača ni treba.

Nutrin redilna štupa za svinje, krave in konje; živina hitro debeli, postane krepkejša, ter se s tisto več vrst bolezni prepreči; 5 komadov stane samo 6 kron.

Klepalni stroj, s katerim tudi ženske ali otroci kose ali srpe pravilno skleplejo, cena za komad samo 8 K.

Mlatilnice, gepeljne in druge stroje, spoznane kot najboljše, ima v zalogi 39-4

Fran Zeman, Ljubljana

Poljanska cesta št. 24.

Posamezne številke „Gorenjca“

prodajajo po 10 vin. v

Škofji Loki gospod M. Žigon, trafika na glavnem trgu;

Radovljici gospod Oton Homann, glavna trafika;

Javorniku gospod Štefan Podpac, trgovec;

Bohinjski Bistrici gospod M. Grobotek, trgovec.

„Škrat.“

Jedini slovenski humoristično - satirični tednik, ki prinaša izključno

11-12

originalne slike.

Izhaja v Trstu vsako soboto. Naročnina za vse leto 6 K, za pol leta 3 K. Posamezne številke se prodajajo po 10 vin. Zahtevajte brezplačne številke na ogled!

„Zakaj so Vaši zobje tako beli?“

„Vsak dan rabim O. Seydlovo higijenično kozmetično ustno vodo, ki izvrstno vpliva na zobe in je bila s priznanjem odlikovana. Dobite jo lahko v lekarni pri sv. Trojici v Kranju.“

38-5

Mestna hranilnica

v Kranju
obrestuje hranilne vloge
po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

9-8 katerega plačuje iz lastnega.

Stanje vlog K 3,281.758-37. Stanje hipoteknih posojil K 1,962.268-15.

System Salke

GOLDENE MEDAILLE
BERLIN 1901

M. Podkrajšek

frizer

za dame in gospode

Ljubljana, sv. Petra c. 35

priporoča za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočeni gorke in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne provzročuje skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Dalje se izvršujejo vsakovrstna dela iz las.

Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Imam v kleti

58-1

več sto hektolitrov

pristnega belega in črnega vina, nekaj fine rakijske in brinovca ter namiznega olja lastnega pridelka. — Vse solidno postavljeno tudi v moji posodi na tukajšnji državni kolodvor po primerno nizki ceni. — Moje skladišče se nahaja pri Matku Košara, gostilničarju v Hrušici št. 33 pri Kavalaru.

Ivan Pujman

posestnik in trgovec, Vodnjan-Dignano (Istra).

Skladišče vina

je odprla s 1. febr. 1904

v Kranju

Istrska vinarška zadruga

katera posluje že 10 let in si je pridobila tekom te dobe občno pohvalo ter priznanje za dobra in pristna svoja vina.

Klet je v hiši Fr. Kuralta.

Kdor želi imeti zdravo in dobro vino, naj pride in poskusi ter se sam osvedoči o tem.

Cene bodo primerne!

21-10

Glinaste peči,
štedilnike, banje

za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, tepešne in ceno priporočila prva in največja

tovarna

pečij in glinastih izdelkov

August Dreise

115-46

v Ljubljani.

Večkrat premisano!

Izvrsten okus dobi kava, ako ji primešate

Vydrove žitne kave

Poskusite! Poštna 5 kg pošiljka 4 K 50 vin. franko.

25-9

Vydrova tovarna žitne kave Praga VIII.

tovarna za modroce na perese
in posteljno opravo, saloge
pohištva.

priporoča vneke vrste
modrocev, posteljne vloge, zrcal, podob.
strojih vozilov, naslonjacev, pohi-
valnikov (sofa, kanape, divan) in
sobno opravo 94-49

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje
zastonj in poštne prosto.

Razpošiljanje točno.

Veliki požar

zamore se lahko in naglo pogasiti
samo s 13-12

Smekalovimi brizgalnicami

novе sestave, koje od desne in leve strani
vlečejo in mečejo vodo. V vsakem položaju
delujoče, kretanje brizgalnice nepotrebno!

Pri razstavi gasilnega orodja meseca avgusta
1903 v Pragi bila je naša tvornica R. A.
Smekal odlikovana z dvema največjimi odli-
kovanji, in sicer: **S l. počastno diploma**
za izboljšanje parnih in motor-briz-
galnic ter lestev in z zlato kolajno
za prednosti pri ročnih brizgalnicah
za nove sestave.

R. A. SMEKAL

Zagreb

skladišče vseh gasilnih predmetov,
brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sesalk
in gospodarskih strojev.

Ljubljanska KREDITNA BANKA v Ljubljani

Podružnica v Celovcu.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem,
prioritet, komunalnih obligacij,
srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu
žrebanju.

17-12

Polnovplačani akcijski
kapital K 1,000.000

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne
papirije in vnovčuje zapale kupone. Daje pred-
ujme na vrednostne papirije. Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje
vojaške ženitninske kavicje.

Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Podružnica v Spjletu.

Denarne vloge sprejema
v tekočem računu ali na vložne
knjižice proti ugodnim obrestim.
Vloženi denar obrestuje od dne
vloge do dne vzdiga.
Promet s čeki in nakaznicami.

H. Suttner, urar

v Kranju

priporoča svojo
izborno zalogo

ur,

zlatnine

in

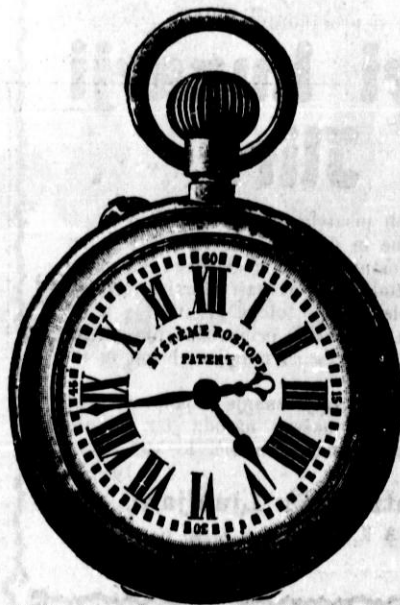
srebrnine

po

najnižjih cenah.

Ceniki zastonj in
poštne prosto.

Razpošilja se na
vse kraje sveta.

Nikelnasta anker-remont. roskopf. želez-
ničarjem dobro poznana, najtrpežnejša
in natančna ura, prav fino kolesje. Pokrov
stanovitno bel gl. 8-75, najfinjša znam-
ka, gl. 6-50. 140-42

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 14-41

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastonj.

Kadar pridete v Ljubljano

izvolite si ogledati
v Špitalski ulici št. 5

moj novo urejen, bogato založen **suknen oddelek**,
broječ blizu 1000 različnih vzorcev zadnjih novosti,
modni kamgarn in ševijot, lovsko sukno, dosking, trikot,
peruvijen i. t. d. — **Ostanke** prodajam po zelo znižani
ceni. — Postrežba strogo solidna. Vzorcji na zahtevo
poštne prosto.

110 46

R. Miklauc.

Slav. šolskim vodstvom

se udano priporočam za cenj. naročila šolskih tiskovin

Z odličnim spoštovanjem

Iv. Pr. Lampret, tiskarna v Kranju.

Naročajte si prezanimivo knjigo

Bahovi huzarji in Iliri.

Starina slovenskih pisateljev, J. Trdina nam popisuje v tej knjigi osebe in dogodke na Hrvaškem, v oni za hrvaški narod žalostni dobi za zloglasnega Bahovega absolutizma, ko so tudi nekateri naši rojaki igrali pomenljive, pa ne vselej častne vloge. Trdina je znan izboren stilist, način njegovega pripovedovanja je zanimiv, njegov jezik v resnici naroden, bogat in izbrušen.

Kdor si hoče razširiti svoje znanje iz polpreteklosti hrvaškega in deloma tudi našega naroda ter se obenem prijetno zabavati, naj si naroči to knjigo pri založniku 10-13

L. Schwentnerju v Ljubljani.

Cena broš. 3 K, po pošti 3 K 20 h.

Kromatična harmonika se prod.

Kje? pove upravnštvo «Gorenjca».

Konces. zobotehnični atelije

Oton Seydl

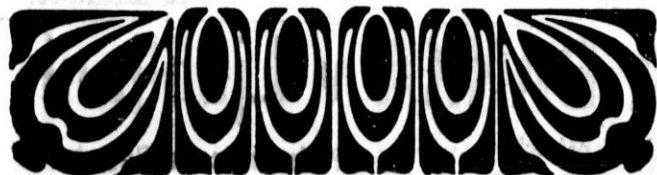
v Kranju (pri dr. Globočniku)

izdeluje vsa zobotehnična dela iz kavčuka in kovin kakor krone, mostičke, nasajene zobe, stroje za regulacijo čeljusti in postrani stoječih zob, Continuens Gum (dr. Allen), obturatorje i. t. d.

Nizke cene! Takojšna postrežba!

Odprto vsako nedeljo od 8.—5. ure.

Njegovi izdelki so bili odlikovani na razstavah v Rimu, Berlinu in Parizu z najvišjimi odlikovanji in ga je doletela čast, da je bil zbog svojega strokovnega znanja in strokovne spretnosti imenovan stalnim cenilcem jury v Parizu.

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemana za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrta leta 1 K. Za druge države stane K 5-60. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 K, za pol leta K 1-50. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Po-amezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petitvrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravnštvo se nahaja v hiši št. 105 nasproti župne cerkve. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

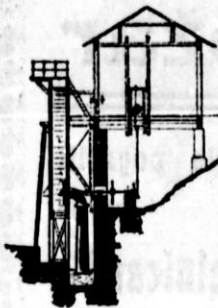
LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, obhajljne mize, ugraje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d. 125-45

Špecialiteta: valjični zastori (Rollbalken).

G. Tönnies

17-45

tovarna za stroje, železo in kovino-livarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 vin. za konjsko silo in uro.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registrirana zadruga z nemajhno zvezo

pisarna na Kongresnem trgu št. 14 tik nunske cerkve

v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4 1/2%

od dne vložitve do dne vziige brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje pretregalo.

51-2